

DE KAAP

Nieuwsbrief
van de
Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat

Najaar 2006

Redactie en lay-out:
Dick Spijker

Redactieadres:
Laplacestraat 80-1
1098 HZ Amsterdam
dickspijker@xs4all.nl

Foto omslag:
Hendricus Kooi

Druk:
Drukkerij De Marne – Delfzijl

De Kaap verschijnt twee maal per jaar

Secretariaat SVRR:
mw. G. Hoekzema – Niewold
Usquerdeweg 17
9998 NZ Rottum
gerottum@wanadoo.nl

www.rottumeroog.org
www.rottumerplaat.org

Doelstelling Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat:
Onder meer, het in stand houden van de Groninger cultuur- en erfgoederen,
de beide eilanden Rottumeroog en Rottumerplaat.

De Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat wordt ondersteund door
Stichting VSB Fonds.

Bankrelaties: (NL) Fortis Bank, rek.nr.: 81.81.19.888. Postbank rek.nr.: 6320411
(D) Borkumer Volksbank, Kontonummer: 1203575000

Inhoud

Van de voorzitter – P.J.G. Venema	3
Excursies naar Rottumeroog - Hendricus Kooi	3
Beheerregeling 2007 - 2010 - Peter Venema / Dick Spijker.....	4
Gevolgen najaarstorm - Dick Spijker	5
Eiland in de verte - Jan Gerhard Toonder	6
Nauwe Korfslak - Dick Spijker.....	8
Het strand van Rottumerplaat - J.H. Stock.....	9
Gé Hoekzema - Niewold geridderd	10
Nieuwe schuur op Rottumeroog.....	10
Vrijwilligerswerk op Rottum - Wim Bosscher	11
Donateursdag SVRR - Dick Spijker	12
Rottumeroog - Jan Atze Nicolai	14
Een dagje naar Rottum - Gerrit Jan Zwier.....	15
Landing op Rottumerplaat - P.C. Koning	15
Gevolgen najaarsstorm - foto's	16

Verantwoording foto's

Rottumeroog – Hendricus Kooi	Omslag
Excursie Rottumeroog 2006 - Hendricus Kooi.....	3
Duinafslag Rottumeroog - Archief Hendrik Toxopeus	6
Voogdswoning Rottumeroog - Archief Hendrik Toxopeus	7
Nauwe Korfslak - D. Rands & Killeen, website Ministerie LNV	8
Gé Hoekzema - Niewold - Fred Reiffers	10
Schuur Rottumeroog - Hendricus Kooi	10
Vrijwilligerswerk Rottumerplaat - Garnt Cleveringa.....	11
Donateursdag SVRR - Hendricus Kooi, Kees Stapper, Peter Niekel, Dick Spijker	12, 13, 14
Gevolgen najaarsstorm (luchtfoto's) - Rijkswaterstaat	16
Gevolgen najaarsstorm (Rottumeroog) - Staatsbosbeheer.....	16

Van de voorzitter

Bijna vijf maanden zijn alweer verstreken sinds de laatste donateursdag in Noordpolderzijl. Ruim zeventig donateurs en genodigden waren op deze dag present. Een verheugend aantal. Toch vroeg het bestuur tijdens de nabeschouwing van deze uiterst plezierig verlopen dag zich af of Noordpolderzijl wel de juiste plaats is om toekomstige donateursdagen te organiseren. Uiteindelijk ligt Noordpolderzijl, landelijk gezien, nogal excentrisch. In de Kaap van voorjaar 2007 hopen wij hierop door middel van een enquête terug te komen.

Tijdens de laatste bestuursvergadering van 15 september deelde Wim Bosscher ons mede dat hij zijn functie als bestuurslid en als coördinator vrijwilligerswerkzaamheden per 1 januari ter beschikking wil stellen. Het spijt mij, dat hij deze beslissing heeft moeten nemen en ik dank Wim voor zijn inzet en inbreng gedurende een groot aantal jaren! Gelukkig is Hendricus Kooi bereid gevonden de functie van coördinator vrijwilligerswerkzaamheden over te nemen.

Gedurende dit najaar zijn er een drietal werkweken geweest, te we-

ten één op Rottumeroog en twee op Rottumerplaat. Voor de eerste maal onder auspiciën van Staatsbosbeheer en onder leiding van 'good-old' Egbert Bakker. Ik hoop dat wij de komende jaren op een goede en prettige manier met Staatsbosbeheer (en uiteraard Egbert Bakker) mogen samenwerken.

*P.J.G. Venema
Voorzitter*

Excursies naar Rottumeroog

Op 8 augustus- en 8 september 2006 bracht een aantal donateurs van de SVRR onder gunstige weersomstandigheden een bezoek aan Rottumeroog.

Het ligt in de bedoeling om ook in 2007 weer twee excursies voor donateurs te organiseren. De data zijn

nog niet bekend, evenals de kosten (in 2006 € 49,50 per persoon).

De in aanmerking komende periodes liggen voor en na het broedseizoen, dat wil zeggen in maart/april en in augustus/september.

Aan iedere excursie kunnen dertig personen deelnemen. Nadere be-

richten volgen in De Kaap van voorjaar 2007.

*Hendricus Kooi
Oostervalge 1
9989 EJ Warffum
0595-422425*

Deelnemers aan een van de excursies in 2006 waden naar het eiland. Op de achtergrond de 'Boschwad' van Schipper Louis de Jonge.

Beheerregeling 2007 - 2010

In de vorige afleveringen van De Kaap hebben we aandacht besteed aan de nieuwe beheerregeling. De BAKR heeft de afgelopen maanden beslist niet stil gezeten. Dat heeft geleid tot een concept waarover op 3 november in de BAKR overeenstemming is bereikt en dat na ondertekening door de verantwoordelijke partijen aan de minister van Verkeer en Waterstaat zal worden aangeboden. Bedoeling is dat de minister voor 1 januari –wanneer de nieuwe regeling van kracht moet worden- een besluit neemt.

Werkwijze

Vertrekpunt voor de nieuwe beheerregeling was de versie die oorspronkelijk geldig was voor de jaren 2001 tot en met 2005 en eind vorige jaar is verlengd tot en met 2006; hierover hebben we u al eerder bericht. Alle partijen die in de BAKR zijn vertegenwoordigd hadden tot 1 september de tijd om hun visie en opmerkingen kenbaar te maken. In twee vergaderingen (4 oktober en 3 november) zijn al die opmerkingen uitgebreid doorgesproken en is uiteindelijk overeenstemming bereikt. Tussendoor heeft Rijkswaterstaat steeds zeer voortvarend de redactie over de teksten en ingediende voorstellen gevoerd. Een woord van grote waardering is daar zeker voor op zijn plaats!

Uitgangspunten

Vrije dynamiek blijft het belangrijkste uitgangspunt voor het beheer van de eilanden. Dat houdt in dat er geen onderhoudswerkzaamheden worden verricht, behalve het opruimen van zwerfvuil en het onderhoud aan de gebouwen en het rijksmonument De Kaap. Er is veel veranderd met betrekking tot de wetgeving, met name de Natuurbeschermingswet. Hierdoor zijn veel verantwoordelijkheden gewijzigd. De vergunningverlening was vroeger een toegewezen aan LNV, tegenwoordig is dit een verantwoordelijkheid van de provincie. Nog niet duidelijk is of dit voor Rottum de provincie Groningen of de provincie Friesland is. De nieuwe regeling bevat een uitgebreid hoofdstuk waarin de kaders van alle relevante zijn opgenomen. Vanuit die kaders is in feite de rest van de regeling beschreven. De komende jaren wordt een beheerplan opgesteld voor het totale

Waddengebied. De beheerregeling Rottum wordt gepositioneerd als één van de bouwstenen daarvoor, juist omdat het hier gaat om een beschrijving van de operationele uitvoering van het beheer.

Respect

De SVRR is verheugd dat er nu veel meer ruimte is om het beheer te beschouwen vanuit verschillende invalshoeken. Niet alleen gaat het immers om het –ook door ons zeer belangrijk geachte- aspect natuur, ook cultuurhistorische waarden en kustverdediging spelen hierin een rol. Al jaren zijn dit de drie pijlers waarop de visie van de SVRR rust. Verheugend is dan ook de paragraaf die het belang van samenwerking en het respect voor elkaars visie en belangen onderstreept.

Ruimte voor SVRR

De inzet van vrijwilligers bij de schoonmaakactiviteiten blijft gehandhaafd. De regeling voorziet in twee werkweken in het voorjaar (eenmaal Oog en eenmaal Plaat) en drie in het najaar (eenmaal Oog en tweemaal Plaat). Er is nu ook vastgelegd dat er tussen twee uur vóór en twee uur na hoogwater absoluut geen activiteiten mogen worden verricht op of bij de hoogwatervluchtplaatsen. Dat houdt wel in dat hier bij de planning van de werkweken terdege rekening mee moet worden gehouden. Hoogwater op het midden van de dag betekent namelijk dat er een groot gedeelte van de dag nauwelijks werkzaamheden mogelijk zijn.

Excursies

Rottumerplaat

Hoewel er door diverse partijen -onder andere de SVRR- al jaren op wordt aangedrongen om ook excursies naar Rottumerplaat mogelijk te maken, is

dat in deze regeling helaas geen werkelijkheid geworden. Het onderwerp blijft echter wel bespreekbaar. Wanneer zich in de toekomst eventueel wijzigingen in omstandigheden voordoen (natuurlijk, wettelijk of maatschappelijk), dan zal de BAKR zich hier weer over buigen.

Tenslotte

Zoals eerder opgemerkt: de nieuwe regeling is nog niet definitief vastgesteld. In feite gaat het om een advies aan de minister van V&W waarover nu overeenstemming is bereikt en dat is ondertekend door Rijkswaterstaat, Ministerie LNV, Staatsbosbeheer en Provincies Groningen en Friesland. Wanneer de regeling definitief is vastgesteld zal deze worden gepubliceerd in de Staatscourant en natuurlijk ook op onze website (www.rottumeroog.org).

Belang van de eilanden voorop

Op 3 november eindigde voorzitter Kees Tilma met het uitspreken van zijn waardering voor de open en constructieve houding waarmee door alle partijen de besprekingen zijn gevoerd. Hij benadrukte dat daardoor een regeling tot stand is gekomen waarin zoveel mogelijk recht is gedaan aan de visie en de belangen van al die partijen. Waaraan Klaas Sijpkens van de Vereniging Oevereigenaren en -gebruikers toevoegde: 'In het belang van de eilanden!'

Peter Venema / Dick Spijker

In de nacht van 31 oktober op 1 November raasde een storm met windkracht 10 over met name het noorden van Nederland. Op het netvlies blijven de paarden die op een kwelder bij Marrum door het water waren ingesloten, auto's die bij Lauwersoog in het water terecht kwamen en een schip dat in Noordpolderzijl op de wal belandde. Hoe hebben Oog en Plaat dit natuurgeweld doorstaan?

Gevolgen najaarsstorm

Tijdens de BAKR-vergadering van 3 November vloog een helikopter van Rijkswaterstaat boven het wadengebied om de gevolgen van de storm vanuit de lucht op te nemen. Voorzitter Tilma belde tijdens de vergadering met de bemanning voor een rechtstreeks verslag.

Veel afslag

De eerste opmerking uit de helikopter: "Op Rottumeroog is nog maar een heel klein beetje groen te zien!" Verder wordt gemeld dat op beide eilanden enkele tientallen meters zijn afgeslagen door de noordwester storm. Ook lijken de eilanden door het water behoorlijk te zijn 'uitgevlakt'; wat dat betekent voor de (gemiddelde) hoogte moet nog worden onderzocht. De zandhaken aan de noordkant van Rottumerplaat zijn wel intact gebleven. Aan de westkant van Rottumeroog is veel puin bloot gespoeld.

Ooggetuige

Janny Mulder en Egbert Bakker waren de week van de storm op Rottumeroog om alles daar winterklaar te maken. Later in de week kwam ook Bert Corté. Dus ook maar even met Egbert gebeld voor een ooggetuigeverslag. De eerste vraag was natuurlijk of ze niet bang waren geweest. "Dat viel reuze mee", antwoordde Egbert nuchter. "Het water stond ongeveer anderhalve meter onder de duintoppen. Dus de woning werd niet echt bedreigd, maar je kon er wel bijna met een boot naar toe varen. Dat kijkt wel erg vreemd! Bovendien was de golfslag op het eiland natuurlijk niet zo hoog als op zee."

De toestand op het eiland lijkt misschien erger dan het is, aldus Egbert. "Het zand is waarschijnlijk niet weg, maar wel uitgevlakt. Het duurt

natuurlijk wel een tijd voordat de oude situatie terug is. Ook de begroeiing is niet weg, althans de wortels niet." Over afslag zegt Egbert:

"Langs de hele noordzeekant van Oog is tien tot vijftien meter afgeslagen. De nieuwe duintjes, die waren ontstaan op de plaats van de doorbraak in 1998, zijn goeddeels weer verdwenen. Dat geldt ook voor de duinvorming aan de westkant van het eiland. En al het puin aan die kant is aan de oppervlakte gekomen."

Ook is Egbert na de storm op Plaat geweest. "Het oude Westerduin is nu helemaal verdwenen. De nieuwe duintjes op de noordwesthoek zijn voorzover ik uit de verte kon zien grotendeels uitgevlakt. Verder is ook van de stuifdijk veel afgeslagen. Van de woning tot de gobimatten onge-

veer één meter, maar meer naar de grote slenk toe is er wel vijftien meter verdwenen. De duinen zijn daar nog ongeveer tien meter breed. Om een idee te geven van de waterstand: bij de bungalow was het vloedmerk precies boven op de bult bij de ingang naar de garage." Egbert besluit met de woorden: "Janny zei van tevoren nog dat ze nog wel eens een storm op het eiland wilde meemaken. Nou, die heeft ze gehad!"

Dick Spijker

Op pagina 16 een aantal luchtfoto's van Rijkswaterstaat en foto's van Oog gemaakt door Staatsbosbeheer. Met zeer veel dank voor deze snelle service!! Meer foto's zeer binnenkort op onze website. !

Zee bedreigt Boschplaat op Terschelling

De Noordkaap op de Boschplaat van Terschelling wordt opnieuw door de zee bedreigd. Het twaalf meter hoge bakken werd in 2004 nog naar een veiliger plek verhuisd, maar nu dreigt het historische dagmerk voor de zeevaart wederom door de golven te worden verzwolgen.

Burgemeester Jurrit Visser vreest dat zijn eiland het straks zonder het natuurgebied De Boschplaat moet stellen. In het kader van het dynamisch kustbeheer onderhoudt Rijkswaterstaat de kustlijn alleen nog tussen paal 2 en paal 26. Visser wil het kustbeleid ter discussie stellen. In de afgelopen periode snoepte de zee twee kilometer van de plaat aan de oostzijde van Terschelling af.

„En bij de storm van 1 november is er ook weer gigantische afslag geweest", zegt Jan Kees Smit van

Rijkswaterstaat. De rijksdienst gaat morgen de Boschplaat op om na te gaan hoeveel zand er precies is verdwenen. „De Cupidopolder gaat nu weer heel snel van ons af", weet Smit. „Wat er de afgelopen vijftien, twintig jaar bij aan is gekomen, pakt de natuur nu weer terug." Rijkswaterstaat had voorheen zestien medewerkers op Terschelling gestationeerd. Nu zit er niemand meer op het eiland. Smit zelf staat nu nog voor een klein deel op de loonlijst van Rijkswaterstaat. Vanaf 2007 is hij voor honderd procent in dienst van de gemeente. „Je merkt bij calamiteiten zoals vorige week dat het heel moeilijk is om zo'n eiland vanaf de wal te besturen. Op Schiermonnikoog moest iemand van Rijkswaterstaat met de reddingboot naar het eiland worden overgezet."

*Leeuwarder Courant
6 november 2006*

Eiland in de verte

Om half vijf waren ze geroepen; om vijf uur zetten allen, ook de gulzigsten en de traagsten, hun schotels neer en luisterden.

Er klonken zware, onregelmatige stappen op de gang. De deur ging open en Voogd kwam binnen, de pet op, zodat in deze schemering het gezicht nauwelijks zichtbaar was onder de klep. Hij bleef een ogenblik op de drempel staan en keek over hen heen naar de tegenoverliggende muur, tot door de rij een donker gemompel was gegaan van: 'Mòge Voogd', en zei toen 'Mòge' en kwam met een korte stap en een lange en weer een korte achter de hoge stoel aan het hoofd van de tafel staan. 'Wobbe, jij en Eppo, jullie brengen het schip naar de Westkant,' zei hij toonloos. 'En Jan Lens, de binten van de schuurkap bevallen me nog niet, je zal meer hoekijzers moeten smeden. En dan Tammo en Hendrik

Net als in vorige afleveringen van De Kaap ook deze keer weer aandacht voor het verleden van de eilanden. Nu drie passages uit Eiland in de Verte van Jan Gerhard Toonder.

En net als bij eerdere verhalen uit het verleden: ook dit maal larderen we de tekst met foto's uit het archief van Hendrik Toxopeus.

- jullie weet wat je te doen hebt, het dijkje, net als anders. Jaap, Jan, Hedde - rijshout bij het Ooststrand, je weet wel. Voor de anderen geen nieuws. Vragen.'

De mannen die Tammo en Hendrik heetten, stonden het eerst op, met één beweging, alsof ze het ingestudeerd hadden. Het waren lange, hoekige mannen met brede gezichten en hangsnorren, broers die tweelingen hadden kunnen zijn. Eén hunner, Tammo, zei: 'De graszoden op die plaats, daar, die zijn te dor en te schraal, Voogd. Waar kunnen we ze nou dan steken?'

'Zoek maar wat. Tegen de Zuiderruggen denk ik. Vragen.'

De anderen kwamen ook in beweging; ze mompelden woorden als: 'Goed, Voogd', en: 'Begrepen, Voogd' en stommelden overeind. Voogd bleef hen nog even aankijken. Hij strekte zijn hand uit en draaide de pit van de olielamp neer, want het was nu licht genoeg; toen zei hij: 'Goed,' en ging de kamer uit. 'Wat moet ik nou?' vroeg Marten, wat ademloos, aan de jongen die hem de moeilijke raad over de klompen had gegeven. 'Weet ik toch niet,' zei de jon-

gen, die Harm heette en schaapjongen was en meer verdiende.

'ja, maar. . .'

'Dan had je dat net maar aan Voogd moeten vragen. Misschien vergeet hij je wel - heb

je een bof, hoef je niks te doen.'

Op de eerste regenloze ochtend daarna gaf Voogd order met het eierzoecken te beginnen; de kobben op de Zuiderruggen, die moesten het maar zijn, zei hij - en Sjoerd ging er op uit met wie hem helpen zouden, Tammo en Hendrik, Hedde Hedde, Sipko, en dan Marten, de enige die eierzoecker van beroep genoemd werd.

De ochtend was regenloos, maar niet licht; de koude wolken dreven laag en langzaam over de duinen, die in de morgen ernstig waren, plechtig en breed maar nog niet ontwaakt, en heel donker in hun dek van distels en mos en een begin van hei en wilde bloemen hier en daar, en kleine kruidige planten, en soms, langs hellingen, traag wuivende kniehoge, dauwnatte helm.

Het was een uur van stilte, van een wachtend zwijgen ook bij de nog slaapdronken mannen en de jongens die met hun hengselmanden aan de arm moeizaam naar boven klauterden - alleen maar hun doffe voetstappen en soms eens een gesmoorde verwensing wanneer er een dreigde uit te glijden of fel door de helm geprikt werd; zelfs het geluid van de zee was gedempt alsof er door iets geweldigs daar achter de duinen een grote doek overheen was gelegd, en zelfs Cito was stil, sluipend, een beetje bang leek het wel. Maar die stilte trok als een mistgordijn op toen ze boven waren, op een der hogere toppen, en weer kijken konden over het hele eiland en de zee en de Groningse zeedijk. Terzijde van hen stroomde het vloedwater van het zeegat Schild, donker en haastig en soms driftig

met ruige witte koppen brekend op het korte strand - het had de rug gekeerd naar de vlakke zandplaten van de overkant, dat land dat nog geen land was, en zich tegen het eiland gegoooid; tegen die duinenkust waarvan het vreten kon, waar het pas nog, een of twee nachten geleden met springvloed, weer beten uit genomen had zodat de duinen niet meer konden glooien maar zich rechtstandig verhieven, uiterlijk op rotsen lijkend maar zwak als zieke dieren. De plantenzoden, door wortels nog bijeen gehouden, hingen van de gedoemde koppen of lagen als uitgerukte stukken van een vacht aan de naakte duinvoet, dicht bij het zoute water te sterven. En de zee sprak; niet brullend of bruisend, maar ook niet gedempt - onophoudelijk, doordringend, betogend bijna, om de zwakke tegenstander de onontkoombaarheid van ondergang en oplossing bij te brengen.

Maar dat daar terzijde was niet het enige doordringende geluid; het andere kwam van vóór hen. Daar was langs de hellingen en kopjes en valleien een beweging begonnen misschien door het groeiende licht, misschien door hun verschijning - een beweging, rillerig en onregelmatig en kort, van de vogels; honderden, duizenden verschrikt op hun nesten ontwakende vogels, een vlakke van onrustige bewegingen met veren en vlerken en gestrekte nekken en

schokkend opgestoken koppen; en dan een eerst heel zacht schor kieren en klokken in de kelen, het langzaam opstaan van geluid, kreten, ten slotte één schel en rauw razen tot hoog in de lucht, één kreet van gevaar inschreeuwend tegen het praten van de zee.

Ze plantten rijshout en helm, ze raaptten eieren, hoedden. de koeien en schapen, zochten op de stranden naar hout - resten van varende schepen of vergane schepen, aangevoerd over niemand wist welke afstanden door stroom en wind - en zaaiden of pootten in de tuinen; roggie in de Oosttuin die nu helemaal in het westen lag en weg kon spoelen, aardappelen in de Nieuwe Tuin, wat

verder van de bedreigde kust maar toch ook niet te vertrouwen, bonen en wortelzaad in de Grote Tuin bij het huis. Het karnpaard stapte geblinddoekt rond, de hele dag, want er werd boter gemaakt; de vrouwen werkten in de stookhut, blauwe hemden en onderbroeken met banden wapperden aan de drooglijnen, en in de dagen die langer en lichter werden was nu van tijd tot tijd ook, helder en uitdagend, het klinken van staal op staal te horen, het geluid van zeisen die gewet werden, want de maaiers Kamminga en Eppo Rondomscheef waren gekomen en werkten op het hooiland zolang er daglicht was. Er werd veel gegeten; altijd kaas, meestal eieren, 's middags spek, soms ham. soms het zoute, harde, gerookte vlees van Hendrik, de oude stier die de vorige herfst geslacht was; er werd veel koffie gedronken, er werd gerookt, gepruimd, gekaart, en gepraat. Maar als Voogd zich vertoonde werden ze stil, zelfs Sjoerd. Voogd kwam aan tafel en bad zonder woorden achter zijn pet en at zwijgend en gaf na het eten zijn opdrachten voor het werk van de dag. Dan ging hij terug naar het woonhuis, waar behalve hij en zijn familie en de meid nooit iemand kwam; maar ze hoorden vaak, wanneer ze nog in de eetkamer zaten, zijn ongelijke stappen het. trapje opgaan naar de uitkijkpost.

Jan Gerhard Toonder

Jan Gerhard Toonder werd geboren op 18 juli 1914 te Rotterdam en overleed op 25 augustus 1992 te Amsterdam.

Zijn broer Marten Toonder (geestelijk vader van Ollie B. Bommel en Tom Poes) schreef in zijn levensbeschrijving:

“Het eiland (Ibiza) bracht hem een stemming die aan veel vroeger herinnerde, en hij begon over de jeugd van onze vader te schrijven. Die vormde de hoofdfiguur, maar hij nam afstand van het biografische element en koos het merkwaardige leven op het eiland Rottumeroog als onderwerp: de lusten en lasten van de mensen en dieren die daar toen nog leefden, maar vooral de geweldige storm die een einde aan dat alles maakte. Die vormde de climax van twee boeken: Eiland in de verte en De Oudste Ochtend (als variant op 'De Jongste Dag'). Het zou onjuist zijn om deze romantisering van het historisch vergaan van Rottum als een 'streekroman' te beschouwen, zoals wel gebeurd is. “

Eiland in de Verte (1959) en De Oudste Ochtend (1960) verschenen ook gebundeld onder de titel Het Meeuwenjong. Alle drie werden uitgegeven door De Bezige Bij en zijn alleen nog antiquarisch te verkrijgen.

Begin oktober verschenen er in de pers berichten over de vondst van de Nauwe Korfslak op Rottumeroog en Rottumerplaat. Een zeldzame, beschermde soort die genoemd wordt in de Habitatrichtlijn. Van de Waddeneilanden is alleen een vondst bekend van Terschelling uit 1936. Sylvia van Leeuwen coördineerde deze inventarisatie, uitgevoerd in het kader van het project HabSlak. Daarnaast is zij secretaris van de Nederlandse Malacologische Vereniging (NMV). Dé persoon dus om contact mee op te nemen voor nadere informatie, eerst via e-mail, later ook persoonlijk op het congres van de NMV

Nauwe korfslak

De Nauwe Korfslak *Vertigo angustior* (Jeffreys, 1830) is een zeer klein slakje, meestal niet groter dan 1,6 millimeter. Het huisje is linksgewonden, tonvormig en bruingeel tot roodbruin van kleur. De soort is in Nederland vooral bekend van de duinen in Holland en Zeeland. Verder is deze slak aangetroffen in Limburg en langs de Rijn bij Millingen. Van de Wadden is slechts één gedocumenteerde vondst bekend: Terschelling 1936.

Doorgaans leeft de soort in open vochtige en vaak wat kalkrijke biotopen, die soms tijdelijk, maar nooit permanent uitdrogen. Tijdelijke uitdroging, evenals overstromingen worden wel verdragen. De dieren worden vooral aangetroffen op overgangszones tussen nat en vochtig tot drassig terrein, waar ze leven op en tussen diverse grassen en moe-

rasplanten.

Omdat ook slechts weinig experts in staat zijn de soort met het blote oog in het veld te herkennen, neemt men meestal monsters van de strooisellaag (afgevallen bladeren, stengels en takjes) die onder het microscoop worden uitgezocht.

Inventarisatie

Begin september zijn op beide eilanden dagen vier deskundigen een 'lang weekend' aanwezig geweest. Zij werden terzijde gestaan door Bert Corté van Staatsbosbeheer. Herman Roode was de eerste die de slakjes op Oog aantrof, Menno Soes op Plaat. Op beide eilanden is de Nauwe Korfslak gevonden op plaatsen

ten zuiden van de duinenrij, boven de hoogwaterlijn. Meer precies: onder mos of dood, meestal aangespoeld hout in de helmgrasvegetatie. Hoewel het de bedoeling was om ook de Zuiderduintjes te bezoeken, is dat er door tijdgebrek en ongunstig tij niet van gekomen. "Het is interessant om na te gaan of deze soort zich ook kan handhaven in een gebied zonder beschermende duinen aan de noordzeekant", aldus Sylvia van Leeuwen.

Kalkrijk

Waarom de Nauwe Korfslak nu wél op Rottum is waargenomen en niet op de andere Waddeneilanden, blijft voorlopig gissen. Sylvia van Leeuwen: "De dynamiek in de duinen en de grote aantallen broedvogels die schelpresten in de duinen uitbraken zorgen er mogelijk voor dat de duinen er iets kalkrijker zijn (gunstig voor deze soort), al blijft dat speculeren. Misschien speelt ook mee dat er hier een natuurlijke, geleidelijke overgang is tussen Waddenzee en eilanden. Op de andere eilanden is

Het HabSlak-project

De lidstaten van de Europese Unie werken aan een netwerk van beschermde natuurgebieden, de zogenaamde Natura 2000 gebieden

Doel is het behoud en herstel van de biodiversiteit in Europa. Er zijn twee richtlijnen opgesteld: de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. De eerste beschermt Vogels en hun leefgebieden; de tweede richt zich op habitattypen en soorten die in Europees verband kwetsbaar of bedreigd zijn.

Tot de 'Habitatrichtlijnsoorten' behoren in Nederland ook drie soorten mollusken (weekdieren):

Nauwe korfslak, Zeggekorfslak en Bataafse stroommossel.

De Europese richtlijnen vereisen dat de Nederlandse overheid de verspreiding van de twee korfslakken - de Bataafse stroommossel is al decennia geleden uit Nederland verdwenen - nauwkeurig in beeld brengt en in de tijd volgt. Op verzoek van het Ministerie van LNV voert Stichting ANEMOON deze inventarisaties uit als onderdeel van het Atlasproject Nederlandse Mollusken (inventarisatie alle Nederlandse soorten). Dit subproject heeft de naam 'HabSlak' gekregen: Habitatrichtlijn-Slakken. 'Hab' verwijst ook naar de vele bodemonsters (hapjes) die voor dit project genomen moeten worden.

Bron: Stichting ANEMOON

die meestal veel abrupter. Door deze vondst hebben we wel zeer veel geleerd over deze slak. In de duinen van Holland en Zeeland leeft hij in heel een ander biotoop. Met de kennis die we nu hebben gaan we in ieder geval ook weer zoeken op de andere Waddeneilanden.”

Natuurlijk is tijdens deze inventarisatie ook gekeken naar andere slakkensoorten. In één van de uitgaven

van de Nederlandse Malacologische Vereniging zal binnenkort een overzicht daarvan worden gepubliceerd. Daarin zal onder andere staan dat op Rottum Gray's kustslak veel meer voorkomt dan op de andere eilanden. Ook dat lijkt te maken te hebben met de natuurlijke overgang tussen land en zee.

In *De Levende Natuur* van november zal een artikel over deze vondst

worden opgenomen. Meer informatie is te vinden op:
www.minInv.nl/natura2000
www.anemoon.org/habslak/index
www.spirula.nl (NMV) en
www.rottumeroog.org

Dick Spijker

met dank aan
Sylvia van Leeuwen

Het strand van Rottumerplaat

Heel veel materiaal over de geschiedenis van Rottumerplaat is er niet te vinden en al helemaal niet over de flora en fauna aldaar. In aansluiting op het bericht over de Nauwe Korfslak hier een artikeltje uit 1958 overgenomen uit Het Zeepaard, het tijdschrift van de Strandwerkgemeenschap.

Tussen de Waddeneilanden Schiermonnikoog en Rottumeroog liggen nog een drietal eilanden, minder bekend en haast nooit door biologisch geïnteresseerden bezocht. Het dichtst bij Rottumeroog ligt het eiland Rottumerplaat, meer westelijk liggen Boschplaat (niet te verwarren met de gelijknamige strandvlakte op

Terschelling) en Simonszand. Door een toevallige omstandigheid was ik in de gelegenheid het grootste, tevens belangrijkste dezer eilandjes, Rottumerplaat, te bezoeken. Ik ben Dr. Kamps van de Rijkswaterstaat te Baflo, erkentelijk voor de organisatie van dit korte bezoek.

Het belang van Rottumerplaat ligt in het kader van de landaanwinning. Op alle mogelijke manieren wordt getracht de duinvorming en zandvastlegging te bevorderen teneinde bij eventuele afsluiting van de Waddenzee een degelijk steunpunt te bezitten. Het eiland, vroeger niet meer dan een enkel begroeid duintje, is nu flink gegroeid en is momenteel al groter dan zijn buurman Rottumeroog.

Tijdens mijn korte bezoek nam ik de aard van het aanspoelsel goed in mij

op en ik kan niet anders zeggen dan dat het het typische aspect van het Noordzee aanspoelsel der beter bekende Waddeneilanden vertoont. Aan de Hollandse kust zo zeldzame schelpen als Noordkromp (*Cyprina islandica*), Pholade (*Pholas dactylus*), Geknobbelde Hartschelp (*Cardium tuberculatum*), Gedoornde Hartschelp (*Cardium echinatum*), fossiele Tapijtschelp (*Paphia senescens*) en Grote Tafelmesheften (*Ensis siliqua*) zijn er in een uurtje zoeken in een of meerdere exemplaren gevonden.

Ik moge hier (zie tabel) in volgorde van talrijkheid, een lijstje geven van de soorten mollusken aangetroffen op een vierkante meter strand van Rottumerplaat. Slechts één enkele telling werd verricht, zodat het lijstje niet meer wil geven dan slechts een indruk van de samenstelling van het aangespoelde schelpenmateriaal. *Cardium edule* (Kokkel) is, zoals overal op de Waddeneilanden, de talrijkste soort. Het aspect wordt, naast *Cardium edule*, vooral beheerst door *Mya arenaria* (Strandgaper), die hoewel niet zo talrijk, door de grootte van de schelp onmiddellijk in het oog valt.

J.H. Stock

Overgenomen uit:
Het Zeepaard Nr. 18 - 1958

Kokkel	<i>Cardium edule</i>	129
Halfgeknotte strandschelp	<i>Spisula subtruncata</i>	21
Grote strandschelp	<i>Mactra corallina</i>	11
Strandgaper	<i>Mya arenaria</i>	10
Nonnetje	<i>Macoma balthica</i>	9
Mossel	<i>Mytilus edulis</i>	7
Zaagje	<i>Donax vittatus</i>	7
Witte Boormossel	<i>Barnea candida</i>	4
Tere Platschelp	<i>ellina tenuis</i>	2
Platte Slijkgaper	<i>Scrobicularia plana</i>	1
Fossiele Tapijtschelp	<i>Paphia senescens</i>	1
Oester	<i>Ostrea edulis</i>	1
Tepelhoren	<i>Natica catena</i>	1

Gé Hoekzema-Niewold geridderd

“Nou, dat was een belevenis hoor, ik was totaal overdonderd. Ze hadden een goede smoes verzonnen om mij naar het dorpshuis te krijgen. Peter Venema zat ook in het complot en had een verhaal over een interview voor een krant, dat te maken had met Rottum en onze beide eilanden. Bij dat artikel moesten ook foto's, en zo kwam ik in het dorpshuis terecht.” En daar, in het dorpshuis van haar woonplaats Rottum, werd Gé op 30 april door burgemeester G. Renkema benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. 'Voor het ontplooiën van activiteiten als bestuurslid en vrijwilliger sinds 1970'. Daarna volgt een lange, lange, zeer indrukwekkende opsomming van die activiteiten. Die lopen van secretaris van de Stichting Volksonderwijs tot voorzitter en regisseur van de toneelvereniging Kloosterspeulers, van presidente van de Nederlandse Bond van Plattelandsvrouwen, afdeling Middelstum - Kantens tot lid van de Cultu-

rele raad van de gemeente Eemsmond, van lid van de gemeenteraad van Eemsmond tot lid van de commissie Beheer van de Middelbare Landbouwschool in Groningen. En daarmee zijn we nog lang niet volledig. Al jaren bijvoorbeeld is Gé vrij-

williger en sinds vorig jaar ook secretaris van de SVRR.

Gé, we hebben je natuurlijk al geluk gewenst met dit grote blijk van erkenning, maar hier nogmaals: van harte gefeliciteerd!

Nieuwe schuur op Rottumeroog

Vorig jaar heft Staatsbosbeheer op Rottumeroog een nieuwe behuizing geplaatst. Daarover hebben wij u uitgebreid geïnformeerd. Dit jaar is deze nieuwbouw verder vervolmaakt, door de plaatsing van een nieuwe semi-permanente schuur. Deze is in de plaats gekomen van nog uit het verleden resterende opslagplaatsen voor materiaal.

De foto is genomen tijdens de bouw van de schuur. De inzet toont een tekening van de bebouwing gezien vanaf de Waddenzee. De nieuwe schuur staat hierop uiterst links.

Vrijwilligerswerk op Rottum

Op 15 februari heeft een bestuursafvaardiging van de SVRR de planning voor het vrijwilligerswerk met Rijkswaterstaat doorgesproken. Er zijn een aantal organisatorische dingen veranderd t.o.v. de voorgaande jaren. De heer Egbert Bakker is met de VUT, hij zal

als ingeleende kracht namens RWS de groepen begeleiden. Er hebben de nodige verschuivingen in de vloot dienstvaartuigen van Rijkswaterstaat plaats gevonden, zodat naar ander vervoer moest worden uitgekeken enz. Dit leidde tot afspraken met het ministerie van LNV, die gelukkig met de "Harder" voor Rijkswaterstaat en onze groepen kon varen.

Werkdagen en -weken

In maart ging voor een werkdag de eerste groep van dit jaar naar Rottumeroog. Het werd een mooie voorjaarsdag en men heeft veel rommel geruimd. De vrijwilligers kwamen enthousiast terug in de Eemshaven. Ze hadden een prachtige dag gehad. Begin april ging de tweede groep naar Rottumerplaat; althans dat was de bedoeling. Alles was gepland behalve het weer. De dagen voorafgaand aan de werkdag had het nogal gewaaid. Dit resulteerde in een hoge deining die de rest van de

Hoe zijn de werkweken en werkdagen het afgelopen jaar verlopen? Wim Bosscher, coördinator vrijwilligerswerkzaamheden bericht hierover. De foto's zijn gemaakt tijdens een werkweek op Rottumerplaat door Garnt Cleveringa.

week op onze kusten liep. Het varen in de smalle ondiepe zeegaten tussen de eilanden zou erg lastig en onaangenaam worden. De schipper van de Harder besloot daarom om niet met vrijwilligers naar Rottumerplaat te varen (terecht vind ik). De groep werd afgebeld, de vrijwilligers hopen op een volgende kans. Aan het einde van de zomervakantie kwamen de werkweken in beeld. Na enig gepuzzel

kwam de groep tot stand voor een werkbezoek in week 35 aan Rottumerplaat. September bleek een mooie nazomermaand te worden. De werkweek werd weer als nuttig en plezierig ervaren en er werd natuurlijk weer het nodige opgeruimd. De tweede najaarsweek ging naar Rottumeroog in week 37. De kleine groep had maar beperkte accommodatie ter beschikking. Vier personen in een slaapruijme was het maximale wat te bieden was. Deze kleine groep op het kleinste van de twee eilanden heeft ook weer veel goed werk verricht. De laatste inzet was in week 41 weer naar Rottumerplaat. In de herfstmaand

oktober liet ons klimaat zich nog steeds van de goede kant zien. Van de laatste ronde van dit jaar kreeg ik eveneens zeer positieve reacties. Behalve het vrijwilligerswerk genoot iedereen van de prachtige natuur waarin men een week verbleef.

Storm

Nu, op het moment dat ik dit schrijf, realiseer ik me dat de eilanden al weer een nieuw uiterlijk hebben sinds de laatste vrijwilligers de handen uit de mouwen hebben gestoken. De eerste herfststorm (1 november) is er flink te keer gegaan. Het zwaartepunt van het slecht weer gebied lag in de omgeving van noord-oost Nederland. Met de reddingsboot van de Eemshaven kwamen we op het wad grote velden drijvende planten tegen vanaf de duinen en kwelders van Rottum. Dit voorspelt niet veel goeds. De extreem hoge waterstanden en hoge zeegang hebben hun sporen weer achter gelaten

Maar zo gaat dat nu eenmaal in de natuur; het ene moment extreme afslag van duinen en kwelders en op andere plaatsen een gestage aanwas van nieuw land; dat is onze dynamische kust anno 2006.

Wim Bosscher

Op een zonovergoten 13e mei reisden zo'n zeventig donateurs en genodigden af naar 't Zielhoes in Noordpolderzijl voor onze tweejaarlijkse donateursdag. Op het programma: voordrachten van de heren Tilma (RWS) en Firet (SBB), een boottochtje met Louis de Jonge, een kwelderwandeling onder leiding van Wim Dijksterhuis en een diapresentatie door
En natuurlijk veel tijd om oude en nieuwe bekenden te ontmoeten.

Donateursdag SVRR

De zon scheen al volop toen voorzitter Venema de dag opende. En dat zou de hele dag zo blijven. In zijn welkomstwoord ging Peter nadrukkelijk in op de wenselijkheid van een constructieve samenwerking tussen alle betrokken partijen. In dat licht dankte hij de sprekers van Rijkswaterstaat en Staatsbosbeheer dan ook voor hun bereidheid om tijdens deze donateursdag niet alleen een presentatie te verzorgen, maar ook de rest van de dag aanwezig te zijn. Daarmee gaven zij immers de gelegenheid om wat uitgebreider en informeler van gedachten te wisselen met donateurs en bestuur.

'RWS, wel degelijk'

Dhr. Kees Tilma is hoofd van het district Waddenzee. Na een korte uiteenzetting over organisatiestructuur en doelstellingen van Rijkswaterstaat – onder het motto 'RWS, wel degelijk' – ging hij uitgebreid in op de werkzaamheden van RWS op

Ir. K. Tilma

Rottum. Vooral de verschuiving in het takenpakket kwam daarbij aan de orde. Overigens ontzenuwde dhr. Tilma daarbij alle berichten als zou RWS zich geheel van de eilanden terugtrekken. "Wij zijn zelf in hoge mate verantwoordelijk voor die verhalen, maar ze kloppen niet. RWS was, is en blijft verantwoordelijk voor extensief beheer van de kustlijn, de toepassing van de waterstaatswetgeving, de calamiteiten-organisatie en brede monitoring." Daarbinnen zorgt Rijkswaterstaat voor het opruimen van zwerfvuil en verontreinigingen, vergunningen en werken in het kader van de waterstaatswetgeving, fysische en biologische metingen en het volgen van de ontwikkeling van de kustlijn. "Samen met onze natuurbeheercollega's (SBB en LNV) borgen we het behoud van een uniek gebied. Hoe de taken in de toekomst precies verdeeld worden, is in overleg. Vooralsnog maakt uw stichting daar deel van uit." Tot besluit sprak dhr. Tilma de wens uit om in goede samenwerking en harmonie met Staatsbosbeheer en SVRR de komende jaren de uitvoerende te kunnen verrichten: "Ik wens u daarin een goede partij en partner".

'Samenwerking in het Waddengebied'

Ook dhr. Michel Firet, Programmaleider Wadden bij Staatsbosbeheer – "Ik ben geen ervaringsdeskundige" – stond eerst

stil bij de structuur en visie van zijn organisatie. SBB wil zich sterk maken voor een gezonde en duurzame Waddenzee, het grootste natuurgebied van Nederland. Daarbij geldt dat het systeem boven de soorten gaat: "De Waddenzee is een volwaardig ecosysteem waar processen, patronen, habitats en soorten integraal deel van uitmaken. Natuurlijke dynamiek is de spil van

M. Firet (rechts) wordt geïntroduceerd door

het systeem en deze krijgt de maximale ruimte. Daar waar andere functies de natuur kunnen schaden, staat het belang van de natuur voorop. Maar", voegt Firet daar aan toe, "Het gebied gaat niet op slot. Beleving en betrokkenheid geven tenslotte draagvlak voor de natuur". Die beleving is voor SBB dan ook heel belangrijk: "Genieten van de Waddenlandschap is een groot goed. Beleving en recreatie nemen in het Waddengebied 2030 een belangrijke plaats in." Maar wel binnen kaders. Vogel- en Habitatrichtlijn en Natura 200 leggen SBB een instandhoudingsverplichting op die verder ingrijpen niet toelaatbaar laat zijn.

Dan de visie van SBB op Rottum. Ook hier geldt dat de natuur het primaat heeft. Maar dit spel van zand, zon, wind en water is wel verstoringsgevoelig. Denk aan (broed)vogels en pioniervegetaties. En dus is de mens er als gast slechts 'met mate' welkom en zijn de cultuurhistorische aspecten ondergeschikt aan een dynamische natuur. Wat wel en niet kan wordt vastgelegd in de Beheerregeling. Overigens met respect voor de inzichten van de andere betrokken partijen. "Want constructieve samenwerking en partnership, samenwerking in het Waddengebied staat ook voor SBB voorop." De waarden van Rottum worden voor het grootste deel bepaald door de natuurlijke en spontane processen en ongestoorde milieus, die ook in het Waddengebied zeldzaam zijn. In principe passen daarin geen grootschalige onderhoudswerkzaamheden en verdedigingswerken. En dat stelt ook beperkingen aan de toegankelijkheid van het gebied. Dhr. Firet eindigt met een pleidooi voor betrokkenheid met het gebied vanuit de samenleving. "Draagvlak voor de doelen van de Waddenzee en meer in het bijzonder het oostelijk gedeelte met daarin Rottum, is uiterst belangrijk. Dit kan worden verwezenlijkt door excursies, media-aandacht en directe betrokkenheid." Een interessant concept daarbij is de Wadwacht. "Een gastheer op de

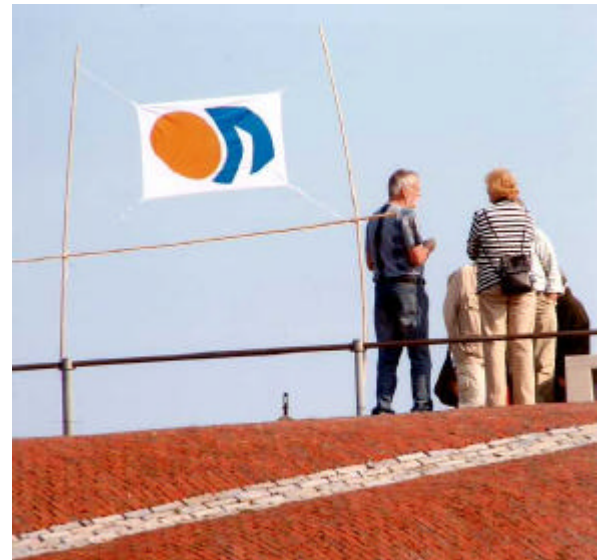
eilanden, die daar ook echt als zodanig optreedt en veel minder –zoals misschien vroeger het geval was- als politieagent.

Vragen

Peter Venema stelde naar aanleiding hiervan de vraag of in het creëren van bewustzijn en betrokkenheid bijvoorbeeld ook excursies naar Plaat passen. Daarop reageerde dhr. Firet voorzichtig, maar zegde wel toe dit binnen SBB bespreekbaar te willen maken. Vanuit de zaal vroeg een van de donateurs aandacht voor de veiligheid van het kustgebied en vooral ook de bewoners daarvan. Hierop antwoordde dhr. Tilma dat dit vooral ook een verantwoordelijkheid is van de Waterschappen. Hierbij refereerde hij wel aan hetgeen ook door dhr. Firet ter sprake was gebracht omtrent grootschalige onderhouds-werkzaamheden. Zeker zandsuppleties past daar niet in, bovendien "is er in het gebied zand genoeg". Beide sprekers benadrukken wel dat de veiligheid van de mens vóór alles gaat.

Rondvaart

Net als twee jaar geleden maakten de aanwezigen een rondvaart met

de Boschwad van schipper Louis de Jonge. Die begon in verband met het tij al vroeg, waardoor de lezingen enigszins in het gedrang kwamen. Gelukkig was er aan boord ruim gelegenheid om met beide inleiders verder te praten. Omdat er ook nog wadlopers opgehaald moesten worden, bleef de vaartijd beperkt. Maar onder een heerlijk zonnetje genoot iedereen ruimschoots van het boottochtje. Toen het op afrekenen aankwam, wilde onze schipper daar niets van weten. "De rondvaart en de koffie bied ik de Vrienden aan". Fantastisch, Louis! Nogmaals hartelijk dank hiervoor!

De dag werd afgesloten met een wandeling door de kwelder bij Noordpolderzijl. Dit onder deskundige leiding van Wim Dijksterhuis. Degenen die toch besloten om niet aan deze wandeling mee te doen, genoten in de grote zaal van 't Zielhoes van een schitterende diavoorstelling over het Wadden- en Dollardgebied. was degeen die ons met schitterende beelden deelachtig maakte van de pracht van dit gebied.

Al met al een fantastische, zeer gevarieerde dag!

Dick Spijker

NB Binnenkort verschijnen op onze website uitgebreidere samenvattingen van de presentaties van de heren Tilma en Firet

Rottumeroog

Blinde vlek in Waddenland;
alleen gevleugelden proeven
van jouw gekruide tafel.
Wie waagt een stap
op spoorloos strand?

Oostwaarts golft de Eems.
Meeuwen markeren
de mars naar het zeegraf.

Terugbezorgd per kerend tij.

Jan Atze Nicolai

*Uit de bundel:
De Wadden in Gedichten*

Een dagje naar Rottum

In de kwelders aan de noordkant van Groningen houdt zich Noordpolderzijk verborgen, het kleinste getijdenhaventje van Nederland. Vlak voor de hoge dijk ligt het statige café 't Zielhoes, waar eens het waterschap van de Noordpolder vergaderde. Ik ga aan boord met een groep wadlopers uit Pieterburen, die drie jaar hebben gewacht op toestemming om Rottumeroog te mogen bezoeken. Gemiddeld duurt het twee jaar voor er op de wachtlijst van Staatsbosbeheer, dat de excursies organiseert, een plaatsje vrij komt. Want Rottumerplaat en Rottumeroog zijn verboden gebied. In de zomer worden zij slechts bewaakt door twee vogelwachters per eiland. Alleen naar Oog vinden elk jaar zo'n 25 excursies plaats. Het vogeleiland Plaat, waar Grote sterns (meer dan 2000 broedparen) en sinds kort lepelaars broeden, wordt volstrekt met rust gelaten.

In 1991 deelde Rijkswaterstaat mee dat het waddeneilandje Rottumeroog aan zijn lot zou worden overgelaten. Voortaan moest de natuur haar gang maar gaan. Het wandelende eilandje zou vanzelf in de Westereems verdwijnen.

Met zijn bezettingsactie van Rottumeroog wist Hendrik Toxopeus, de zoon van de laatste strandvoogd, de aandacht op dit waddeneilandje te vestigen. Hij leidde de pers rond en haalde herinneringen op aan de tijd toen zijn vader - tot aan 1965 - de scepter zwaaide. "Je kunt dit stukje natuur toch niet zomaar laten verdwijnen?" hield Toxopeus de journalisten voor.

Jan Wolkers en Jan Gerhard Toonder vielen hem bij. Wolkers noemde Rottumerplaat, waar hij een tijdje had gekampeerd, een 'flonkerende gesp in onze Waddengordel van smaragd'. Jan Gerhard, de zoon van Marten Toonder sr., die als knaap onder de voogd van Rottum had gewerkt, vond het geen goed idee om de natuur haar gang te laten gaan: "Met dezelfde redenering was Zeeland al lang één grote modderbrij en Hilversum een badplaats." In de

memoires van Toonder sr. ('De oudste ochtend') blijkt dat de voogd altijd overhoop lag met de hoge heren uit Den Haag. "Zij van Waterstaat zijn doof en ziende blind", luidde zijn verwijt. De heren weigerden het onheil af te wenden door op het westelijke strand strekdammen op te werpen. De actie van Toxopeus had tot gevolg dat er een Vereniging van Vrienden werd opgericht, die zich het lot van Oog aantrok. Nu voeren vrijwilligers er enkele weken per jaar onderhoudswerk uit. Dat gebeurt niet aan de nog steeds bedreigde westkant, maar aart de oostkant. Daarbij steekt Rijkswaterstaat overigens een helpende hand toe. Na ruim een uur varen is het op palen staande vogelwachtershuisje op Plaat duidelijk te zien. Op een zandbank in het Schild liggen tientallen zeehonden te zonnen, in alle schakeringen van wit tot donkergrijs. Drie uur na vertrek lopen we over een zandbank naar Oog. Tussen lage duintjes tekent zich het voormalige voogdhuis af. Een gietijzeren baken staat ernaast. Meer naar het oosten ligt een tweede huisje, dat in het broedseizoen de vogelwachters onderdak verschaft.

Het Duitse Borkum - een witte stad in zee - is verrassend dichtbij. Achter de zeereep gloeit het paars van de zeeaster en de lamsoor. "Een Hof van Eden", fluistert een wadloper. In de kwelder houdt boswachter Bert Corté een zakelijk verhaal over rijshout, zandvang en helm. "Waterstaat hoeft niks aan Plaat te doen", zegt hij, "want die groeit als kool." En ook met Oog gaat het goed, ondanks recente berichten in de pers dat het in oostelijke richting wegglijdt in de vaargeul van de Eems. Het eiland maakt een veilige draai naar het zuiden.

Bij het oude voogdhuis is te zien welke schade de zoutwatermuil van de zee heeft aangericht. De afgelopen jaren zijn er grote stukken duin weggeslagen. Het huis ligt griezelig dicht bij de rand; twee schuren liggen in stukken op het strand. Nog één flinke noordwesterstorm en ook

dit bouwwerk zal door de zee geveld zijn. "We kunnen het eiland nu eenmaal niet in beton gieten", zegt Corté.

Het is maar goed dat de oude voogd uit de jeugd van Marten Toonder sr. dit schouwspel niet meer hoeft te zien. "De heren van Waterstaat laten hun eigen land verzwelgen", donderde hij eens, „en naar mij, hun strandvoogd, wordt niet geluisterd."

Gerrit Jan Zwier

*Overgenomen uit:
NRC van 3 september 1998*

Landing op Rottumerplaat

In het Ranselgat stond een deining van 1 meter 10 met uitschieters naar 2 ik zag hoe Rottum bollend tegen de lucht afstak langs prikken gleden we de vaargeul binnen zeven man Nog binnen de Nederlandse wet Aan land gezet.

De overkant wordt nu door anderen geleid het bestaan is nu afhankelijk van tij teruggebracht tot één enkele duinenrij.

P.C. Koning

*Uit de bundel:
Tegen de duinen
slaan de dagen stuk*

Gevolgen najaarsstorm - foto's

De luchtfoto's op deze pagina zijn gemaakt door Rijkswaterstaat tijdens de helikoptervlucht op 3 november. De grondfoto's van Rottumeroog zijn gemaakt door Staatsbosbeheer.

Wij zijn beide organisaties zeer erkentelijk voor het zeer snel ter beschikking stellen van dit prachtige materiaal! In zwart-wit komt het helaas niet goed tot zijn recht. Binnenkort staan de foto's in kleur op onze website.

Linkerkolom: noorzeezijde Oog, de doorbraak van 1998 op Oog, bebouwing op Plaat

'Rechterkolom: westzijde Oog, westelijke helft Oog en totaalbeeld Rottumerplaat.